

Vidensråd for Forebyggelse
Kristianiagade 12
2100 København Ø

+45 61 33 16 03
vff@dadl.dk
vidensraad.dk

Tid og sted

Torsdag d. 12. december 2024 kl. 11-15, Lægeforeningen, Kristianiagade 12, Dampvaskeriet, 3. sal.

Afbud

Jens Melgaard Bruun
Charlotta Pisinger
Lars Andersen
Anneli Sandbæk

Referat af rådsmøde 12. december 2024

1. Velkomst og siden sidst

Naja Hulvej Rod bød velkommen og gennemgik dagsordenen, herunder at der er et nyt ekstraordinært punkt om temaet børn og unges skærmb brug. Hun nævnte, at Charlotta Pisinger er nyt rådsmedlem. Charlotta Pisinger er professor i tobaksforebyggelse og har været et meget aktivt medlem af flere tidligere temarapporter fra Vidensrådet. Hun dækker således et emne, der er meget centralt på folkesundhedsområdet.

Naja præsenterede dernæst det udviklingsprojekt, sekretariatet og forpersonerne har arbejdet på over de seneste to år. Udviklingsprojektet dækker to spor: Finansiering og organisering. Med den nye finansieringsaftale er Rådet sikret frihed til selv at vælge og prioritere temaerne for kommende rapporter. Med den nye organisering er der sket en professionalisering af arbejdet med rapporterne, defineret i en ny rapportskabelon med vægt på længden af og indholdet i kapitlerne og fast kapitel om social ulighed. Naja gennemgik den nye projektplan og milepæle, som definerer roller og ansvarsområder, og som også er en del af professionaliseringen af arbejdet i Vidensrådet. Der er desuden vedtaget en fast strategi og plan for kommunikation om projekterne, og der er gang i et arbejde for at skærpe vores viden om og fokus på Vidensrådets målgrupper. Desuden vil der fremadrettet være skærpet fokus på onboarding og involvering af rådsmedlemmer og arbejdsgruppemedlemmer.

2. Ekstraordinært dagsordenpunkt: Digitale medier og børn og unge

Anders Grøntved præsenterede det arbejde, han har lavet for at kvalificere et eventuelt kommende temaarbejde om børn og unges brug af skærmedier. I processen har Anders og Janne Tolstrup snævret det ind til at handle om skærmb brug og konsekvenser for mentalt helbred.

Anders gennemgik overvejelserne om kriterier for valg af tema og understregede, at det er et emne, hvor der er forskelligartede tolkninger af forskningen, også internationalt. Der er behov for en yderligere indsnævring af emnet, fordi alene området mentalt helbred er meget bredt. Der er flere internationale reviews, og der er også flere danske studier. Sundhedsstyrelsen har udgivet flere rapporter om emnet, og der har netop været en statusartikel i Ugeskrift for Læger om sammenhængen mellem skærmb brug og mentalt helbred. Der er allerede anbefalinger på området fra Sundhedsstyrelsen. Der findes danske data på området omkring social ulighed og om mekanismerne bag skærmbbrugets indvirkning på mental sundhed, selvværd, søvn etc. Forekomsten kan dog være svær at skaffe valide tal for. Industrien spiller en stor rolle for brugen af digitale medier.

Der var en drøftelse af, hvordan man måler eksponeringen, og der var en drøftelse af uenigheden om forskningen på området. Det blev diskuteret, hvilket aldersinterval det vil give mening at undersøge, og hvordan det vil være muligt at agere strukturelt på

Vidensråd for Forebyggelse
Kristianiagade 12
2100 København Ø

+45 61 33 16 03
vff@dadl.dk
vidensraad.dk

området. Det blev desuden drøftet, om en eventuel rapport kunne læne sig op ad de to rapporter om mental sundhed hos børn og unge, eller om det ville være mere oplagt at lade den læne sig op ad rapporten om strukturel forebyggelse.

3. Orientering om offentliggørelsen af temarapport om strukturel forebyggelse

Naja Hulvej Rod præsenterede offentliggørelsen af temarapporten om strukturel forebyggelse, der udkom 7. oktober. Der har været stor interesse for rapporten fra alle de aktører, vi gerne vil nå. Kommunikationen har været godt hjulpet på vej af en heldig timing. Sundhedsreformen blev vedtaget lige omkring offentliggørelsen, og i den peges der på et behov for strukturel forebyggelse – desværre primært på kommunalt niveau. Der ligger også en række kommunikationsaktiviteter fremadrettet, så den kommer til at nå endnu bredere ud.

4. Orientering om andre større aktiviteter i Vidensrådet ved arbejdsgruppernes forpersoner/medlemmer

- **Luftforurening**
Zorana Andersen præsenterede status på rapporten om luftforurening. Rapporten vil udkomme efter skabelonen i rapporten om strukturel forebyggelse. Zorana fremhævede, at der netop er vedtaget vigtige EU-reguleringer, som har sænket grænseværdier for luftforurening, og det er en oplagt anledning til at lancere Vidensrådets rapport.
- **Sund pensionering**
I Lars Andersens fravær præsenterede Inge Tetens status på projektet om sund pensionering. Den vil have fokus på KRAMS-faktorerne: Kost, rygning, alkohol, fysisk aktivitet og sociale relationer. Rapporten bliver delt op i kapitler for hver risikofaktor. Aktuelt er arbejdsgruppen i gang med at forvalte den indsamlede viden i handlingsanvisninger. Der var en drøftelse af aktualiteten for denne rapport, netop omkring arbejdet med ny ældrereform. Det er værd at bemærke den omvendte sociale gradient, når det kommer til sociale relationer.
- **Forståelsesramme og fælles sprog om social ulighed i sundhed**
Dorte Gyrd-Hansen præsenterede arbejdet med det interne notat om social ulighed i sundhed. Det vil blive præsenteret og diskuteret på det kommende rådsmøde i marts.

5. Valg af ny forperson

Naja Hulvej Rod og Janne Tolstrup træder af som hhv. forperson og næstforperson med årets udgang. Der skal derfor vælges en ny forperson for Vidensrådet.

Vidensråd for Forebyggelse
Kristianiagade 12
2100 København Ø

+45 61 33 16 03
vff@dadl.dk
vidensraad.dk

Berit Heitmann er indstillet af Lægeforeningen til posten. Hun holdt en kort tale om sine bevæggrunde for at stille sig til rådighed.

Naja gennemgik processen for valg af forperson, og Berit blev enstemmigt valgt som ny forperson. Hun overtager posten den 1. januar 2025. Ifølge kommissoriet udpeger forpersonen efterfølgende selv sin forperson, skulle hun ønske sådan en.

Frokost

6. Nyt fra Sundhedsstyrelsen ved Niels Sandø

Niels Sandø stopper med årets udgang i sin funktion i Sundhedsstyrelsen og derfor også som observatør i Vidensrådet. Han takkede for et spændende samarbejde med Vidensrådet gennem årene.

7. Drøftelse af Vidensrådets evidensforståelse (bilag 1 og 2)

Janne Tolstrup satte rammen for et gruppearbejde omkring Vidensrådets evidensforståelse. Rådsmedlemmerne blev inddelt i grupper, som arbejdede med at omformulere et udkast til evidensforståelse i forbindelse med Vidensrådets arbejde. Janne samlede op. Næste skridt er, at rådsmedlemmerne skal tage stilling til et udkast, som sendes ud på baggrund af de input, grupperne kom med på rådsmødet. Der var en drøftelse af mulighederne for at komme med handlingsanvisninger på baggrund af varierende evidensniveauer, og der var en drøftelse af handlingsanvisninger i forhold til omkostningseffektivitet. Der var også en diskussion af modsætningerne mellem faglig korrekthed på den ene side, og anvendelighed og tilgængelighed for læseren og målgruppen på den anden side. Der var også en drøftelse af, hvilken betydning det har for evidensvurderingen, at Vidensrådets arbejdsgrupper trækker på mange forskellige fagligheder. Der var enighed om, at den faglige kommentering af Rådets rapporter er en vigtig proces, som er helt obligatorisk for alle rapporter, fordi den sikrer grundighed i det færdige produkt.

Pause

8. Fagligt oplæg ved Tine

Tine Brink-Henriksen holdt oplæg om sin egen forskning med fokus på for tidlig fødsel - mulighederne for at forebygge, at det finder sted, og mulighederne for at behandle, når det sker. For tidlig fødsel er den primære årsag til neonatal død.

9. Musikalsk indslag, juleknas, portvin og tak for i år